

Socialdepartementet

Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23)

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23).

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har granskat utredningens förslag med utgångspunkt i hur de bedöms påverka arbetsmiljöområdet. Myndigheten begränsar därför sina synpunkter till de förslag som berör arbetsmiljöområdet.

12.7 Det ska inte i dagsläget införas en självständig rätt till graviditetsspenning vid psykiskt påfrestande arbete

Myndigheten för arbetsmiljökunskap invänder mot bedömningen i betänkandet att det i dagsläget inte finns underlag för att göra de avvägningar som krävs i frågan om en självständig rätt till graviditetsspenning vid psykisk belastning, bland annat att det behöver vara mätbara arbetsförhållanden och att de psykiska belastningarna inte är en del av ett allmänt arbetsmiljöproblem (sidan 239). Myndigheten vill invända mot de höga kraven som framförs som skäl för att en sådan självständig rätt ska vara möjlig. I ljuset av dagens arbetsliv präglad av psykiskt och/eller känslomässigt arbete för många kvinnor så skulle en självständig rätt till graviditetsspenning vid psykiskt belastande arbete minska avsevärt gravidas utsatthet och risken att stå mellan olika förmånssystem, med konsekvenser för den gravidas hälsa. Som det framgår i betänkandet så brister arbetsgivarnas kunskaper om risker i arbetsmiljön för gravida (sidan 259) och Sveriges läkarförbund har rapporterat om läkares svårigheter med att få sjukintyg för psykiska besvär godkända av Försäkringskassan (sidan 241). Det innebär att en gravid kvinna med psykiska belastningar i sin arbetssituation kan tvingas jobba under hela graviditeten trots risker för egen hälsa och för det ofödda barnet, och då oavsett om det föreligger arbetsmiljöproblem eller inte bakom de psykiska belastningarna.

En självständig rätt skulle framför allt kunna bidra till att stärka en god dialog mellan den gravida anställde och hennes arbetsgivare kring de specifika arbetsförhållanden som påverkar den gravidas mående och arbetsfunktion eftersom arbetsgivaren bör, liksom vid fysiskt påfrestande arbete, se över möjligheterna för anpassning eller omplacering utifrån individens behov innan underlag skickas till Försäkringskassan för bedömning av graviditetsspenning. Det är rimligt att tro att denna dialog mellan anställd och arbetsgivare skulle kunna resultera i ett bra underlag om konkreta arbetsförhållanden och som tillmötesgår objektivitetskrav för Försäkringskassans bedömning av graviditetsspenning. Denna dialog skulle inte bara vara central i samband med graviditeten utan också vara viktig i samband med återgång i arbete efter föräldraledigheten.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap vill sammanfattningsvis framhålla att de krav som betänkanudet ser som nödvändiga för att realisera en självständig rätt till graviditetspenning vid psykisk belastning bör rimligtvis vara jämförbara, och inte vara högre ställda än de krav som Socialförsäkringsbalken (30 kap, 6a §) kan ställa i samband med arbetsanpassningar vid rehabilitering av exempelvis psykisk ohälsa.

12.30 Kännedom om risker i arbetsmiljön för gravida behöver förbättras

Myndigheten för arbetsmiljökunskap välkomnar förslaget i utredningen att myndigheten får i uppdrag att sammanställa aktuell forskning om risker i arbetsmiljön för gravida. Myndigheten ser det som väsentligt att aktuell kunskap sammanställs kring risker som gravida studerande kan möta i studiemiljöer och även hur aktuella fysiska och psykiska belastningar i arbetsmiljön som, i kombination med den gravidas förmåga och sårbarhet under olika skeden under graviditeten, kan medföra hälsorisker för kvinnan och hennes ofödda barn. Ett sådant nyanserat kunskapsunderlag kan tänkas bidra till att förbättra och utveckla metoder som underlättar arbetsgivares och Försäkringskassans bedömningar i graviditetsärenden

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har i övrigt inga synpunkter på förslagen.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Nader Ahmadi. Maria Henriksson, filosofie doktor och processledande analytiker vid myndigheten, har varit föredragande.

Beslut har fattats med e-signering

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	NADER AHMADI	
TID:	2023-12-12 14:44:24 +01:00	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_097c3c9de21ab7f5147789153cf981061c	

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-12-12 14:44:29 +01:00
Ref: 104910SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)